

» νεν τῆς Κύπρου, ἡ ὁποία εὐρίσκεται ἐγγαστρωμένη.

» Καὶ ἀνίσως καὶ ποιήτη κληρονόμον, τὸ παιδί
» μου νὰ ἔχῃ τὸ ριγάτον, καὶ ἂν τοῦ ἔλθῃ θάνατος,
» νὰ τὸ ἔχῃ τὸ ριγάτο ὁ πάσταρδος, ὁ Τζένιος, καὶ
» ἂν ἀποθάνῃ ὁ Τζένιος, νὰ τὸ ἔχῃ ὁ Τζίας, καὶ ἀνί-
» σως δὲν ζήσῃ οὔτε ἐκεῖνος νὰ τὸ ἔχῃ ἡ παστάρδα
» μου, καὶ ἀνίσως καὶ ποθάνῃ καὶ ἐκείνη, νὰ τὸ ἔχῃ
» ὁ κατώτερος κληρονόμος τῶν τε Λαζανιάδων. Καὶ
» οὕτως εἶναι τὸ θέλημά μου. Ἀκόμη ἀφίνω ἓνα
» μέγαν τριζόρην (1) τὸν ὁποῖον ἐπῆρα μὲ πολλαῖς
» στράταις. Καὶ τὰ κάτεργα τὰ ἐκράτουν ἄρματω-
» μένα, ὅλα νὰ τὰ ἄρματώσουν μὲ τὰ ὁποῖα ἐκρά-
» τουν τοὺς λαοὺς πολλὰ κριταρεμένα » (2).

» Ὅποῖος ἀπέθανεν Ἰουνίου αὐτοῦ ἀπὸ Χριστοῦ.
Καὶ ὑπῆγαν καὶ ἐθαψάν τον εἰς τὴν Ἀμάχουστον εἰς
τὸν Ἅγιον Νικόλαον. Καὶ εὐγαλαν τὰ ἀντερὰ του,
καὶ ἐθαλσάμωσάν τον. Καὶ εὐγαλαν τοὺς ἀνθρώπους
ἀπὸ τὰ κάτεργα, καὶ εὐγαλιν καὶ τοὺς ἄρχοντας
ὁποῦ ἦτον κτισμένοι (3). »

Τοιούτη ἡ γλῶσσα ἢ μᾶλλον ἡ γλωσσικὴ ἐωλο-
κρασία τῶν Κυπρίων κατὰ τὴν ΙΕ' ἑκατονταετηρίδα,
ἀκόλαστον μίγμα βερβερισμῶν, σολοικισμῶν, ξενο-
φωνίας καὶ ἀλογίας. Τετρακόσια περίπου ἔτη διοική-
σαντες οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Ἐνετοὶ τὴν νῆσον, πλὴν
τῆς γλωσσικῆς ταύτης διαφθορᾶς καὶ τινων ἐρειπίων,
οὐδὲν ἄλλο κατέλιπον. « Δὲν βλέπω, λέγει ὁ συγγρα-
φεὺς τῆς ἀνὰ χεῖρας ἱστορίας, τί ἐκληροδότησαν οἱ
Γάλλοι εἰς τὴν Κύπρον. Οὔτε ἐνταῦθα, οὔτε εἰς Συ-
ρίαν, οὔτε εἰς Κωνσταντινούπολιν οὐδεμίαν νέαν ἀρχὴν,
πολιτικὴν ἢ θρησκευτικὴν μετέδωκαν εἰς τοὺς κα-
τὰ τὴν Ἀνατολὴν, οὐδ' εἰς αὐτοὺς τοὺς χριστιανούς.

» Γενόμενοι δεσπότες τῶν ἡττηθέντων, ἔζησαν
καὶ ἐκυβέρνησαν ὅπως καὶ εἰς τὴν Δύσιν, τηρήσαντες
καὶ γλῶσσαν καὶ λατρείαν καὶ νομοθεσίαν καὶ τὰς
τέχνας αὐτὰς, κυρίους χαρακτῆρας τοῦ ἐθνισμοῦ
καὶ ὁρατὰ σημεῖα τῆς ἐξουσίας αὐτῶν. Ἐλάχι-
σταί τινες μεταρρυθμίσεις ἐγένοντο εἰς τὰ ἔθι-
μα· κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ οὐδὲν οὐδὲν συναναστήθησαν οἱ δύο
λαοί, πᾶσαν ὑποχώρησιν νομίζοντες ἐξευτελισμὸν ἢ
ἀσέβειαν. Μόνοι οἱ Ἀρμένιοι συνηνώθησαν κατὰ τε τὸ
θρήσκευμα, τὸ αἶμα καὶ τὰς τύχας μετὰ τῶν Λατίνων.
Πολλοὶ ὑπῆρξαν οἱ μεταξὺ Ἀρμενίων καὶ Εὐρωπαίων
γάμοι κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Οἱ Ἕλληνας ὅμως ἐτήρη-
σαν πάντοτε ἐλπίδας καὶ κατὰ τὰς μετὰ τῶν ξένων
σχέσεις ἐδείκνυνον ὑπεροψίαν. Καὶ λυπούμεθα μὲν διὰ
τοῦτο, δὲν ἔχομεν ὅμως καὶ τὸ δικαίωμα νὰ κατα-
κρίνωμεν τὴν ἰσχυρὰν καὶ ἐντιμὸν ἀντίστασιν λαοῦ
προσδοκῶντος ἀείποτε εὐτυχέστερον μέλλον » (4).

(1) Τρέσοι, θησαυρόν. (2 καὶ 3) Τὴν μὲν πρώτην λέξιν
ἐξηγεῖ ὁ Γάλλος en respect: « j'ai tenu les peuples en respect, »
τὴν δὲ δευτέραν en prison: ἀλλὰ πόθεν καὶ διὰ τί ἀγνοοῦμεν.

(4) Hist. de l'île de Chypre, etc. Τόμ. Α'. σελ. x, xi.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ

Περὶ τῆς ἐν Ἱερουσαλὴμ πυρκαϊᾶς
τοῦ Ἁγίου Τάφου.

(Τέλος. Ἰδε φυλλάδ. 304.)

καὶ οὕτω πάλιν ἐγένευσιν συνέλευσις μεγάλη,
συνήλθον οἱ ἐφέντιδες καὶ ὅλον τὸ ριτζάλι·
καὶ ἀνέγνωσεν ἐμὴν πεῖς ὅλον του τὸ Ἰλάμι,
ἀβούλωτον κ' ἐρώτησεν ἂν εἴν' κατὰ μεράμι·
καὶ πρῶτον ὁμολόγησαν ὅλοι οἱ ἄρμεναῖοι,
εὐχάριστοι πῶς ἔμειναν ὁμοίως κ' οἱ ῥωμαῖοι·
καὶ ἔπειτα βουλλώθηκεν ὡς ἔθος ἐσφραγίσθη,
καὶ τότε εἰς τὸ κράτος του ἐστάλη ἐκομίσθη·
ἡγέρθησαν οὖν ἅπαντες κατευχαριστημένοι,
καὶ κείθεν διελύθημεν ὅλοι μας μαζωμένοι·
μάλιστα ἐνῷ φεύγαμεν εἶπεν ἓνα ριτζάλι,
ἀπτεῖον τι κ' ἐγέλασαν ὅλοι μικροὶ μεγάλοι·
ὦ φίλοι ἂν μ' ἀκούσετε ἐσεῖς οἱ ἄρμεναῖοι,
ἐλᾶτε ὅλοι σας κοινῶς νὰ γίνετε ῥωμαῖοι·
διὰ νὰ λείψουν ἀφ' ὑμῶν καυγάδες καὶ νιζάδες,
νὰ ἡσυχάσωμεν κ' ἡμεῖς ἀπὸ τοὺς μουραφάδες·
ὁ μουραφὰς δὲ ἄρχησε τέλη τοῦ Ἰουλίου,
καὶ μόλις τέλος ἔλαθεν ἀρχὰς τοῦ Σεπτεμβρίου·
πλὴν μὴν νομίζεις φίλε μου, πῶς μ' ἐν μόνον μπιζλήσι,
ὅλα ἐκατορθώθησαν μὲ μίαν μόνην κρίσι·
πέντε μπιζλήσια ἔγιναν μεγάλα κορδωμένα,
κίχιν ἔλειπε τὸ δίκαιον τὰ εἴχαμεν χαμένα·
ἀλλ' ὅμως οἱ αὐθέντες μας δὲν ἀδιαφοροῦσαν,
ἀπὸ τὸ δίκαιον ποτὲ δὲν ἐπαρξαστρατοῦσαν·
ἡμεῖς οὖν ἅς ἀφῆσωμεν αὐτοὺς κί' ἅς πορευθῶμεν,
καὶ ὁ μακαριώτατος τί κάμνει ἅς ἰδῶμεν·
οὗτος θαρρεῖς ἀμεριμεῖ τὴν ἔγνωιν μόν' ἔχει,
τοῦ μουραφὰ τῶν μπιζλησιῶν τὰ δ' ἄλλα παρα-
[τρέχει·
κοντὰ σ' αὐταῖς ταῖς λύπαις του κοντὰ σ' αὐταῖς·
[ταῖς ζάλαις,
εἶχε καὶ ἄλλαις ἔγνωις πάμπολλαις καὶ μεγάλαις·
μαστόρους προητοίμασε καὶ κιερεστέν καὶ ἄλλα,
τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πινᾶ μικρά τε καὶ μεγάλα·
ναυλώθη καὶ καράβιον διὰ τὰ φροντισθέντα,
καὶ εἰς αὐτὸ ἐβάλλθησαν ὅλα τὰ προῖκα·
εἰς τὸ καράβι δὲ αὐτὸ ἦν τότε ἐπιστάτης,
ὁ καμκράτης ὁ γνωστός ὁ θερμουργὸς προστάτης·
περὶ τὰ μέσα μίσευσαν μὴνὸς τοῦ Σεπτεμβρίου,
καὶ εἰς τὸ καράβι ἐφθασαν ἀρχὰς τοῦ Ὀκτωβρίου·
κ' ἐκείθεν μ' ἄλλα ἔξοδα μὲ ἀκριβοὺς κираδες,
στὸ γιάφα ἐκατήντησαν μὲ ἀπειρους μεπλάδες·
τῆς Ἱερουσαλὴμ λοιπὸν ἅς πιάσωμεν τὴν στράτα,
κ' εἰς τὸν ναὸν ἅς πάγωμεν νὰ διοῦμε τί μαντάτα·

τεχνῖται καὶ μαῖστορες δουλεύουν ἡσυχάζουν,
 ἢ πάλιν οἱ ἀρμένιοι συγχίζουν, τοὺς πειράζουν.
 μάθε πῶς εἶναι προσταγὴ παρὰ τῶν ἡγεμόνων,
 οὐδεὶς νὰ ἐμῇ εἰς ναὸν ἐκτὸς ἐργατῶν μόνον·
 καὶ οἱ τεχνῖται ἡσυχά δουλεύουσι καὶ κτίζουν,
 καὶ οἱ ἀχρεῖοι ἔπαυσαν ἀπὸ τοῦ νὰ συγχίζουν·
 διότι ὁ παγκάκιστος καὶ ἡ αὐτοκακία,
 χάσκν ἐφένδης ὁ μουφτής πεσὼν ἐν ἀβρώστικ·
 εἰς ἡμερῶν διάστημα ὀλίγων διεβράγη,
 καὶ τὴν ψυχὴν ἐχρέμψατο εἰς ἄδου καθηρέπαγη·
 ἐνῶ δὲ τὸν ἐπὴγκιναν οἱ συγγενεῖς νὰ θάψουν,
 ἔκλαιον οἱ ἀρμένιοι, καὶ πῶς νὰ μὴν τὸν κλάψουν;
 αὐτὸν γὰρ εἶχον αὐτουργὸν εἰς κάθε σκευωρίαν,
 καὶ δι' αὐτοῦ τελείωναν τὴν κάθε τους κακίαν·
 μετὰ τὸν θάνατον δ' αὐτοῦ τινὲς τῶν ἐντοπίων,
 ζορπάδες καὶ σερίληδες καὶ ἄλλοι τῶν ἀχρείων·
 μὲ τὸν ἀπουγός (1) ἤθελον αὐτοὶ νὰ συμφωνήσουν,
 καὶ κατὰ τοῦ γιουσούφ πασᾶ (2) αὐτοὶ ν' ἀπο-
 [στατήσουν
 ὁμῶς ἡ συμφωνία των ἐγνώσθ' εἰς τοὺς ἀγάδες,
 στὸν μουσελίμην καὶ μουλλᾶν καὶ εἰς τοὺς οὐλα-
 [μάδες·
 καὶ τρόπον ἐδιέλυσαν αὐτῶν τὴν συμφωνίαν,
 τὴν ἣν ἐπρομελέτησαν κακὴν ἀποστασίαν·
 καὶ ταῦτα μὲν συνέβησαν μέσα τοῦ σεπτεμβρίου,
 στρατοπεδεύει δ' ὁ πασᾶς ἐννάτῃ ὀκτωβρίου,
 πρὸς ὃν οἱ ἀρμενόφραγκοι κάμνουσι σικιχέτι,
 λέγοντες τὸ κουδούκλιον δὲν θέλει μεραμέτι·
 κι' ἄσπρα πολλὰ τὸν ἐταζαν πλὴν δὲν εἰσακουσθῆκαν,
 καὶ οὕτως οἱ ἀναίσχυντοι πάλιν ἐντροπισθῆκαν·
 λαβόντες οὖν τὴν ἄδειαν ἡμεῖς τοῦ κουδούκλιου,
 ἀρχίσαμεν νὰ κτίζωμεν αὐτὸ ἐκ θεμελίου·
 μέλων δὲ ὁ γιουσούφ πασᾶς πλέον ν' ἀναχωρήσῃ,
 ἀπὸ τὴν πόλιν Ἱερουσαλὴμ στὸ σάμι νὰ γυρίσῃ·
 ἀγάδες οἱ ἐντόπιοι θερμῶς παρακαλοῦσι,
 νὰ τοὺς ἀφίσῃ μερικὸν στράτευμα τὸν ζητοῦσι·
 ὁ δὲ λαβὼν ἀπὸ αὐτοῦ ἐγγράφον βουλευμένον,
 στὸ κάστρον λίγον στράτευμα ἔσκηκε διαλεγμένον·
 καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν ἐπέστρεψε στὸ σάμι,
 αὐτοὶ ὁμῶς τὰ χεῖριστα τότε μᾶς εἶχον κάμει·
 οἱ γὰρ βρωμαρμένιοι πάλιν δὲν ἡσυχάζουν,
 πουγγεῖα ἀναρίθμητα τοῖς ἐντοπίοις τάζουν·
 διὰ νὰ ἐφορμίσωσι καὶ νὰ γιγνυμαλατίσουν,
 καὶ τὸν πινὰν εἰ δυνατὸν ὅλως νὰ ἐμποδίσουν·
 λοιπὸν ἀντεπανέστησαν καὶ εἰς νὰν ὀρμήσαν,
 δύο μαστόρους λάβωσαν καὶ ἕναν τουφεκῆσαν·
 στὸν μύλιγκχ τὸν ἔλαχαν στὸν τόπον τὸν ἀφῆκαν,

κι' ἀφοῦ τὸν ἐθανάτωσαν ὅλοι ἐσκορπισθῆκαν·
 ὁ δὲ ἀποθανὼν ταστίζης ἦτον ἀνατολίτης,
 χατζῆ γαβριήλ ἦκουεν ὁ ὄντως μακαρίτης·
 ἄλλοι στὸν ἴδιον ναὸν τὰ μάρμαρα τζακίζαν,
 ἄλλοι τὰ τῶν πατέρων μαρμαρελικά γιγνυμαλαδίζαν·
 ἄλλοι πάλιν ἐπὴδῃσαν μέσα στὸ μοναστήρι, (1)
 τὸν δραγουμάνον γύρευαν κάλφην καὶ μουπασίρη·
 καὶ δραγουμάνου τζάκισαν ἐνὸς ὁδὰ τὴν θύραν,
 καὶ ὅσα ἦτον ἐν αὐτῇ ὅλα τοῦ τὰ ἐπῆραν·
 ἄλλοι πάλιν ἀπέξωθεν τουφέκι ἐκτυπῆσαν,
 καὶ τοῦ ὁδὰ ποῦ κάθητο τὴν πόρταν ἐτρυπήσαν·
 καὶ τὸ μολύδι πέρασε μέσα στὴν μαξιλάραν,
 ἄς συμπεράνῃ οὖν καθ' εἰς ἐκείνην τὴν τρομάραν·
 ἄλλοι δὲ γιγνυμαλαδίζαν τὰ ἄλλα μοναστήρια,
 καὶ βέβαια τὰ ἔκαυν ἂν δὲν ἦτον γκιργκίριζ·
 καὶ εἶχασιν ἀπόφασιν, ὅλα νὰ τὰ χαλάσουν,
 καὶ τοὺς πατέρας σύμπαντας σχεδὸν νὰ θυσιάσουν·
 ὅθεν ἐκ τῶν πρώτων μας ἄλλοι μὲν ἐκρυφθῆκαν,
 κι' ἄλλοι μακρὰν κι' ἄλλοι ἐγγὺς ἔφυγον σκορπι-
 [σθῆκαν·
 ὁ δραγουμάνος ὄντας δὲ κατακεκρατημένος,
 ἀπὸ ποδάγραν πρὸ καιροῦ κατακυριευμένος·
 ὅχι νὰ φύγῃ νὰ κρυφθῇ καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ,
 ἀλλ' οὔτε κἂν ἐδύνετο ὀρθίως νὰ πατήσῃ·
 λοιπὸν οἱ δοῦλοι ἔλκοντες βαστάζοντες ἐπ' ὤμων,
 εἰς ἄλλον τὸν κατέβασαν ὁδᾶν μὲ πολὺν τρόμον·
 ἐξ οὗ ὁ δουδαρτζίπασης χατζῆ λάζος τὸν πῆρε,
 καὶ σηκωτὸν στοὺς ὤμους τοῦ στοῦ κάλφα τὸν
 [ἐπῆγε·
 κἀκεῖθεν τὸν κατέβασαν εἰς ἄλλο σπῆτι πάλιν,
 καὶ ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ἄλλου, κἀκεῖθεν ἄλλου πάλιν·
 ἐκεῖθεν δὲ διὰ νυκτὸς εἰς τὴν βραμάαν φεύγει, (2)
 ἡμιθανὴς πλὴν ἔμεινε ἕως ὅπου νὰ εὕγῃ·
 ὁ μπέης καὶ ὁ κάλφας δὲ ἄλλου ἐφυλαχθῆκαν,
 καὶ ἔτζι μόλις γλύτωσαν καὶ μόλις ἐσωθῆκαν·
 διότι ἂν τοὺς τύχαιναν βέβαια τοὺς σκοτώναν,
 ἐξάπαντος τὸν θάνατον κι' οἱ τρεῖς δὲν τὸν γλυ-
 [τώναν.
 οἱ δ' ἀποστάται οἱ καλοὶ μὲ τ' ἄρματα γυρίζαν,
 ἄλλους μὲν ἐξεγύμνωναν ἄλλους δ' ἐφοβερίζαν·
 λέγοντες ἂν δὲν βγάλατε τὸ στράτευμ' ἀπ' τὰ κάστρα,
 ἐξάπαντος σᾶς κάμνομεν ὅλους θυσία πάστρα·
 ὁ πέτρας οὖν ἐπίτροπος κι' ἄλλοι ἀρχιμανδρίται,
 ἦτοι ὁ κύρ γεράσιμος κι' ἄλλοι ἀγιοταφίται·
 προσέδραμον εἰς τὸν μουλλᾶν μουφτήν καὶ τὸν να-
 [κίπη,
 καὶ εἰς τὸν σέχ ἀποσοῦτ καὶ μεχεμέτ γιγκούπη (3)

(1) Οὗτος ἦν σέχης, ἦτοι πρωτεύων πολλῶν ἄλλων ἀ-
 ράβων τῆς Παλαιστίνης· ἔχων πολλὰ ὀρεινὰ χωρία, καὶ χω-
 μοπόλεις ὑποκειμένας αὐτῷ ἐκουσίως.

(2) Οὗτος ἦν τότε ἡγεμὼν Δαμασκού.

(1) Ἦτοι εἰς τὸ Πατριαρχεῖον.

(2) Χωρίον χριστιανικόν.

(3) Οὗτοι οἱ δύο ἐλογίζοντο παρὰ τοῖς Ἱεροσολυμίταις,
 ἐβλιάδες καὶ κερεμέτ σαχαπίδες.

Εκλαίον καθικέτευον, ἔλεος τοὺς ζητοῦσαν,
 δύω ἡμερονύκτια ἔξω ἐξενυκτοῦσαν·
 ἐκεῖνοι δὲ στὰ σπήτια συνόδους ἐκροτοῦσαν,
 τίς ἔξευρε τί ἐψήνυν καὶ τί ἐσυμφωνοῦσαν·
 μόν' ἔλεγον συστέλλονται κ' ἐκεῖνοι τοὺς φοβοῦνται,
 διὸ καὶ τρόπους σωστικοὺς νὰ εὑρουν συλλογοῦνται·
 καὶ τέλος μᾶς ἐπρόβαλον πῶς μύλις ἐφευρήκαν,
 ἓνα καὶ μόνον σωστικὸν τρόπον ἐστοχασθῆκαν·
 ἦτοι νὰ δώσωμεν αὐτοῖς ἡμεῖς ὁμολογίαν,
 τῆς κρίσεως χοτζέτιον, ὅτι εἰς διορίαν·
 τριανταμῖαν ἡμερῶν νὰ γράψωμεν ἐν γράμμα,
 πρὸς τὸν πασᾶ τῆς δαμασκοῦ νὰ βγάλῃ ἐν τῷ ἄμα·
 ὅλον τὸ στράτευμα αὐτὸ ποῦ ἔχει εἰς τὰ κάστρα,
 εἰδὲ δὲν εὐγεί ἀπ' ἐκεῖ νὰ κάμουν ἡμᾶς πάστρα.
 ἰδὲς τρόπον σωτήριον, ἰδὲς παρηγορίαν,
 ἀκόμη γὰρ νὰ ζήσωμεν μᾶς δίδουν διορίαν.
 ἀπελπισθέντες οὖν ἡμεῖς ἐπήγαμεν στήν κρίσιν,
 κ' ἐκλαίμεν ποταμηδὸν δάκρυα σὰν τὴν βρύσιν·
 ἀλλ' ἐνῷ αὐτοὶ ἔγραφον ἐκεῖνο τὸ χοτζέτι,
 καὶ ἤθελον νὰ πάρωσιν ἀπὸ ἡμᾶς σενέτι·
 ἀνέλπιστα ἐλύτρωσεν ἡμᾶς ἐκ τῶν κακίστων,
 θεὸς ὁ παντοδύναμος κ' ἐλπίς τῶν ἀνελπίστων.
 ὁ ἡγεμὼν γὰρ δαμασκοῦ προεπιγνοὺς τὰ πάντα,
 τὰ ὅσα διεπράξαντο καὶ ὅλα τὰ συμβάντα·
 εὐθὺς τὸν ἀρχιστράτηγον κράζει ἀπουζαρίν,
 καὶ στέλλει εἰς Ἱερουσαλὴμ κρυφίως καὶ μὲ βίαν·
 ὁ μεχεμέτ ἐλέγετο ἀφρικανὸς τὸν τόπον,
 περίφημος ἐπαινετὸς στὰ ἔργα καὶ στὸν τρόπον.
 αἶφνης δ' αὐτὸς ἐπιδραμὼν χωρὶς νὰ τὸ νοήσουν,
 οἱ ἀποστάται καὶ κακοὶ ταῖς πόρταις νὰ μὴν κλεί-
 [σουν·
 εὐρέθη μέσα ἔξαφνα χωρὶς ὀχλαγωγίαν,
 χωρὶς νὰ πάρῃ εἰθνην καὶ νένας οὐδεμίαν·
 ἀλλ' ὄντως εἰς τὸν μεχεμὲν ἦκουσαν πῶς ἐμῆκαν,
 στρατεύματα καὶ ἐφυγον ὅλοι τοὺς ἐκρυφθήκαν·
 ὁμῶς εἰς μάτην κρύφθηκαν γιὰ τὶ τοὺς ξετρυπώσαν,
 καὶ δώδεκα μὲν ἐπνίξαν τοὺς δ' ἄλλους ἐσκοτώσαν.
 καὶ οὕτω πᾶσα ἔλαθεν ἡ πόλις ἡσυχίαν,
 καὶ οἱ μαστόροι ἤρχισαν οἰκοδομὴν τὴν θείαν.
 ἡ δ' ἐπανάστασις αὐτῇ ἄρχισε δεκεμβρίου,
 δεκαεπτὰ ἕως ὀκτῶ τοῦ Ἰαννουαρίου.
 ἔξαφνα δὲ ἐφύτρωσαν ἡμέρα τῇ ἰδίᾳ,
 καθ' ἣν τὸ πρῶτ' ἐγίνεν ἡ αἵματοχυσία,
 μεχεμέτ ἀγὰς τοῦ πεϊλικτζῆ λέγω ὁ χαζναδάρης,
 μακθχίος πρωτοσύγκελλος τεπτήλι ὡς τατάρης·
 ὁ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἓνα καινούριον χάτι,
 κ' εὐθὺς τὸ πῆγε στὸν μουλλᾶν ἐγίνε κираάτι·
 εἶχε δὲ κι' ἄλλον ὀρισμὸν δεύτερον τοῦ χατίου,
 αὐτὸς δὲ διελάμβανε περὶ τοῦ καϊδίου·
 ἵνα τὸ χάτι δηλαδὴ καΐδι γένει εἰς ὅλα,
 τὰ τῶν κριτῶν σιτζίλια χωρὶς καμμία φόλα·
 πρῶτον οὖν ἀνεγνώσθησαν καὶ καΐδι ἐγινῆκαν,

εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πρῶτον ἐνεργηθήκαν·
 ὕστερον δ' ὁ μεχεμέταγας τὰ πῆγε εἰς τὸ σάμι,
 καὶ εἰς τὸ ἄκρι ἔπειτα καΐδι γιὰ νὰ τὰ κάμῃ.
 τὸ νόημα κατὰ λαῖα φίλε τοῦ φερμανίου,
 εἰπέ μοι πλὴν παρακαλῶ τὴν ἐννοίαν χατίου.
 στήν λέγω πλὴν ὑπομονὴν κάμε ὀλίγην ὥρα,
 διότι ἦλθον γράμματα ἀπὸ τοῦ γιάφρα τώρα·
 καὶ θέλω πάγω νὰ ἰδῶ ταῖς νοβιταῖς ν' ἀκούσω,
 καὶ στὸν ριτζᾶν ποῦ μ' ἐκκαλεῖ θέλει σὲ ὑπακούσω.
 ἐβεβαιώθην τὸ λοιπὸν φίλε ἐκ τῶν γραμμάτων,
 τὸ πλέον ἐπιθυμητὸν μῆνυμα μηνυμάτων.
 χαίρω οὖν καὶ εὐφραίνομαι κ' ἡ λύπη μου συκώθη,
 γιὰ τὴν ἐπὶ γιάφρα ἐβθασεν αἰσίως εὐοδώθη·
 ἐκεῖνος ὁ προκόπιος ὁ ἀγιοταφίτης,
 ὃν λέγουσιν ἀράπογλου καὶ τοὶ ἀνατολίτης·
 τρεῖς ὁλοκλήρους ἔκαμεν μῆνας ἐν τῇ θηλάσῃ,
 καὶ ὅλοι τὸν ἐκλαίμεν πῶς εἶχαμεν τὸν χάση·
 ἐκ πόλεως ἐμίσευσεν εἰκοσι ὀκτοβρίου,
 καὶ ἐβθασε τῇ εἰκοστῇ τοῦ Ἰαννουαρίου·
 ἦτον δὲ ἔφορος αὐτοῦ τοῦ τρίτου καραβίου,
 καὶ ἀναγκαῖα πράγματα ἔφερε τοῦ γιάπλου.
 ὅστις κυρίου ἀβδωγῆ μετὰ τὸ καράβι ἐσώθη,
 καὶ εἰς τὸ γιάφρα ἐβθασε αἰκίως εὐοδώθη·
 γένημα δ' ἔστιν ὁ ρηθεις ναζιανζοῦ χωρίου, (1)
 καὶ δραγουμάνου τερπιὸς κυρίου ἀβερκίου (2)
 τὸ κατευόδιον αὐτοῦ λοιπὸν μᾶς ἐδηλοῦσαν,
 τὰ ἐξ ἰώππης γράμματα καὶ μᾶς χαροποιοῦσαν·
 ὅς ἔχη οὖν ὁ κύριος δόξαν εὐχαριστίαν,
 ὅπου μᾶς τὸν ἐφύλαξε ζῶντα καὶ μὲ ὑγείαν·
 οὗτος οὖν ὡς προεῖρηται ὄντας εἰς τὸ μετζλῆσι,
 ἡξέβρωντας καλλίτερα τὰ τρέξαντα στήν κρίσιν·
 ἐστάλη ἐξ ἐπίτηδες γιὰ νὰ πληροφορήσῃ,
 τὰ τρέξαντα σὺν μουρατᾷ καὶ νὰ μᾶς ὁμολογήσῃ·
 κι' ἂν κάμῃ χρεῖα νὰ σταθῇ κ' ἐδῶ νὰ ὁμιλήσῃ,
 ὡς ἰδεάτος τοῦ ταβᾶ καὶ νὰ μᾶς βοηθήσῃ.
 ἀλλ' ἐπὶ τὴν παράκλησιν καὶ εἰς τὸ ζήτημά σου,
 ἃς ἐλθῶμεν τώρα ἡμεῖς καὶ ἀνοιξαι τ' αὐτιά σου.
 θέλεις ἡξέβρεις φίλε μου, ὅτι μετὰ τὸ τέλος,

(1) Χωρίον ὑπὸ τὴν μητρόπολιν καισαρείας καππαδοκίας διατελοῦν, τὴν σήμερον δὲ βαρβαρικῶς λέγεται σινασίν.

(2) Οὗτος ὁ ἀβερκίος ἦν δραγουμάνος τοῦ ἐν Ἱερουσαλὴμ πατριαρχείου μοναχὸς καὶ ἰδιώτης καλόγηρος, οὗτινος ἔθους ἐκκαλεῖται ἐπικρατήσαντος εἶναι τὸν δραγουμάνον τῶν Ῥωμαίων καλόγηρον, τὸν ῥηθέντα οὖν προκόπιον τῇ 1784 εἶται παραλαβόντες οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς Ἱερουσαλὴμ χάριν προσκυνήσεως, καὶ οἱ μὲν ἀφέντες αὐτὸν ὁκταετῇ σχεδὸν ὄντα παρὰ τῇ ῥηθέντι κῆρ ἀβερκίῳ δραγουμάνῳ ἐπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια, αὐτὸς δὲ παιδαγωγήσας καλῶς, ἐδιδάξατο τοῦτον τὴν ἐλληνίδα φωνήν, πρὸς δὲ καὶ τὴν ἀραβικὴν καὶ τουρκικὴν, ὃς λίαν ἡμῖν ἐχρησίμευσεν εἰς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν τῶν ἀρμενίων, ὧν τότε παρὰ τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων κυρίῳ πολυχάρπῳ ἔτων ὡς τριάκοντα τεσσάρων.

τοῦ μουραφᾶ ποῦ ἔδωκε τὸ τῶν ῥωμαίων γένος·
μετὸ ῥηζάν τῶν δυὸ φυλῶν ἔγινε ἐν ἱλάμι,
ἐκεῖνο δ' ὥς προσέπομεν τότε εἶχον τὸ κάμει.

Ἡ ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΜΑΡΙΑ.

Διήγημα ῥωσικόν.

(Τῆς φυλλάδ. 298, 299, 300, 302, 303 καὶ 304.)

— Εἰπέ με τώρα σὺ τὴν ἄλλην ιδέαν.

— Ἰδοὺ . . . ἤθελα νὰ σὲ καταφέρω νὰ διηγηθῇς τι, πρῶτον μὲν διότι εἶναι ὀλιγώτερον κοπιαστικὸν τὸ ν' ἀκούῃ τις παρὰ νὰ ὁμιλῇ, δεύτερον διότι μὲ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὁμιλήσω, τρίτον διότι ἤθελα νὰ μάθω τὸ μυστικὸν ἐνὸς ἄλλου, καὶ τελευταῖον διότι οἱ φρόνιμοι ὅπως σὺ προτιμοῦν ν' ἀκούωνται παρὰ ν' ἀκούουν. Ἄς ἔλθωμεν τώρα εἰς τὴν ὑπόθεσίν μας· τί σὲ εἶπε δι' ἐμὲ ἡ πριγκήπισσα Σιγόβσκι;

— Εἶσαι βέβαιος ὅτι μὲ εἶπεν ἡ μάνα καὶ ὄχι ἡ κόρη;

— Βεβαίωτατος.

— Καὶ διὰ τί;

— Διότι ἡ κόρη σὲ ὠμίλησε διὰ τὸν Γρουνσέσκ.

— Εἶσαι αὐτόχρημα προφήτης! ἡ κόρη μὲ εἶπεν ὅτι ἦτον βεβαία ὅτι ὁ νέος ἐκεῖνος μὲ τὴν καπόταν ὑπεβιδάσθη ἕνεκα μονομαχίας.

— Ἐλπίζω ὅτι ἀφῆκες νὰ τὸ πιστεύσῃ.

— Βέβαια.

— Ἰδοὺ δεσμός, ἀνέκραζα χαίρων. Θὰ ἐνασχοληθῶμεν εἰς τὸ νὰ λύσωμεν αὐτὴν τὴν κωμωδίαν. Τωρὶντι ἡ τύχη ἐργάζεται εἰς τὸ νὰ μὲ διασκεδάσῃ.

— Προβλέπω ὅτι ὁ ταλαίπωρος Γρουνσέσκης θὰ γείνη θυμὰ σου.

— Λέγε, ἰατρέ.

— Ἡ πριγκήπισσα λέγει ὅτι δὲν τὴν εἶσαι πάντῃ ἀγνωστος. Ἐκαμα τὴν παρατήρησιν ὅτι πιθανὸν νὰ σὲ εἶδεν ἄλλοι . . . εἰς τὴν Πετρούπολιν . . . ἀνέφερα τὸ ὄνομά σου καὶ τὸ γνωρίζει. Φαίνεται ὅτι ἔκαμε κρότον ἡ ἱστορία σου. Ἡ πριγκήπισσα ἤρχισε νὰ τὴν διηγῇται, προσθέτουσα βέβαια εἰς τὰς συκοφαντίας τῶν ἄλλων . . . Ἡ κόρη τὴν ἤκουε μὲ περιέργειαν. Σὲ θεωρεῖ ὡς ἥρωα μυθιστορήματος νέου εἶδους. Τὸ κατ' ἐμὲ δὲν ἀντέτεινα διόλου εἰς τὴν μητέρα, ἀν καὶ ἤμην βέβαιος ὅτι ὅσα λέγει εἶναι χίμαιραι.

— Σ' εὐχαριστῶ, φίλε μου, εἶπα τείνων τὴν δεξιάν· ὁ δὲ ἰατρὸς σφίγγας αὐτὴν ἐξηκολούθησεν.

— Ἐὰν θέλῃς σὲ παρουσιάζω.

— Πῶς! ἀνέκραξα, οἱ ἥρωες ἔχουν ἀνάγκην παρουσιάσεως; γνωρίζονται σῶζοντες τὴν φιλτάτην ἀπὸ βέβαιον θάνατον.

— Θέλεις τωρὶντι νὰ ὑποβάλῃς τὰς ὑποκλίσεις σου εἰς τὴν νέαν;

— Βέβαια, ὄχι. Θριαμβεύω ὅμως, ἰατρέ, διότι δὲν μὲ ἐνόησες. Μὲ κακοφαίνεται δὲν λέγω ποτὲ τὰ μυστικά μου. Ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ τὰ μαντεύσουν διότι ἐν περιστάσει ἤμπορῶ ν' ἀρνηθῶ . . . ἀλλ' ἄς ἰδῶμεν . . . περιγράψέ με τὴν μάναν καὶ τὴν κόρην.

— Ἡ μάνα, εἶπεν ὁ Βέρνερ, εἶναι περίπου σαρανταπέντε ἐτῶν· ἔχει ἀξιόλογον στομάχι, ἀλλὰ αἷμα κακόν, κοκκινάδαις εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ πάχος τὸ ὅποιον ἀπέκτησεν εἰς Μόσχαν, ὅπου ἐπέρασεν εἴκοσι χρόνους. Ἀγαπᾷ πολὺ τὰ σκανδαλώδη ἀνέκδοτα, καὶ ἐνίοτε μάλιστα λέγει πράγματα ἄτοπα, ποτὲ ὅμως ἐμπρὸς εἰς τὴν κόρην τῆς τὴν ὁποίαν λέγει ἀθώαν ὡς περιστεράν. Τί με μέλει; . . . ἤθελα νὰ τὴν ἀποκριθῶ ὅτι ἤμπορεῖ νὰ εἶναι ἡσυχος, ὅτι δὲν θὰ τὰ εἰπῶ εἰς κανένα. Ἡ πριγκήπισσα λέγει ὅτι ἔχει ρευματισμούς, καὶ ἡ κόρη τῆς, δὲν ἠξέυρω τί. Τὰς παρήγγειλα νὰ πίνουν ἀπὸ δύο ποτήρια θειώδους νεροῦ τὴν ἡμέραν, καὶ νὰ κάμουν δύο λουτρά τὴν ἐβδομάδα. Φαίνεται ὅτι ἡ πριγκήπισσα δὲν ἔχει τὴν συνήθειαν νὰ διοικῇ· ὑπολήπτεται πολὺ τὴν κόρην τῆς, ἡ ὁποία ἀνέγνωσεν ἀγγλιστί τὸν Βάϊρον καὶ ἠξέυρει ἄλγεβραν· ἡ μάνα ἀγαπᾷ πολὺ τοὺς νέους· ἡ κόρη ἐξ ἐναντίας τοὺς βλέπει μὲ καταφρόνησιν. Εἶνε συνήθεια τῆς Μόσχας. Εἰς τὴν Μόσχαν αἱ γυναῖκες συνειθίζουν πολὺ νὰ μὴ νομφεύωνται ἄνδρας νεωτέρους τῶν σαράντα χρόνων.

— Ἰπῆγες εἰς τὴν Μόσχαν, ἰατρέ;

— Ναί· μετῆλθα μάλιστα καὶ τὸν ἰατρόν.

— Ἐξακολουθεῖ.

— Εἶπα ὅ,τι εἶχα νὰ εἰπῶ . . . Ἄ, ναί, ἀκόμη ἓνα πρᾶγμα. Ἡ πριγκήπισσα Μαρία ἀγαπᾷ τὰς συζητήσεις περὶ τῶν μεγάλων αἰσθημάτων, περὶ τῶν παθῶν, κλ. Ἐπέρασεν ἓνα χεῖμῶνα εἰς Πετρούπολιν, ἡ ὁποία δὲν τὴν ἀρκεῖ . . . θὰ τὴν ἐδέχθησαν μὲ ψυχρότητα.

— Δὲν εἶδες κανένα σήμερον εἰς τὴν οἰκίαν των;

— Ἦτον ἐκεῖ ἓνας ἀνθυπολοχαγός, τσιτωμένος τσιτωμένος, καὶ μίχ συγγένισσα τῆς πριγκήπισσας ἐκ μέρους τοῦ ἀνδρός τῆς. Εἶναι πολλὰ καλὰ, ἀλλὰ φαίνεται ἀσθενής . . . Δὲν τὴν εἶδες εἰς τὴν πηγὴν; ἔχει μέτριον ἀνάστημα, ξανθὰ μαλλιά, τακτικὰ χαρκτηριστικά, ὅψιν φθισικῆς, ὀλίγην κοκινάδα εἰς τὸ δεξιὸν μάγουλον.

— Εἶναι δυνατόν! ἐπιθύρῃσα.

Ὁ δὲ ἰατρὸς ἀτενίσας με, ἔθεσε τὴν χεῖρα εἰς τὸ στήθος μου καὶ μὲ ἠρώτησε·

— Τὴν γνωρίζεις;

Βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ καρδιά μου ἔπαλλε ταχύτερον τοῦ συνήθους.

— Τώρα σὺ θριαμβεύεις, ἀπεκρίθην, ἐλπίζω ὅμως